

Sygn. akt III K 163/17

UZASADNIENIE

Postępowanie o wydanie wyroku łącznego w stosunku do K. W. (1) zostało wszczęte z urzędu.

K. W. (2) został skazany następującymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie z dnia 11 sierpnia 2014 roku sygn. akt IV K 358/14,

za czyn z art. 278 § 1 k.k.

popelniony w dniu 31 marca 2014 roku

na karę 5 (pięciu) miesięcy ograniczenia wolności połączonej z obowiązkiem świadczenia nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 (dwudziestu) godzin miesięcznie,

kara ograniczenia wolności została wykonana;

2. Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie z dnia 12 maja 2015 roku sygn. akt V K 387/14,

za czyn z art. 286 §1 k.k.

popelniony w dniu 18 marca 2014 roku

na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 (pięciu) lat próby;

postanowieniem z dnia 14 marca 2017 roku zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności,

kara pozbawienia wolności jest aktualnie wykonywana od dnia 02 listopada 2018 roku;

3. Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie z dnia 08 października 2015 roku sygn. akt IV K 169/15,

za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

popelniony w dniu 30 grudnia 2014 r.

na karę 1 (jednego) roku i 2 (dwóch) miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 (trzech) lat próby;

postanowieniem z dnia 21 czerwca 2017 roku zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności,

kara pozbawienia wolności nie została wykonana;

4. Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie z dnia 11 sierpnia 2016 roku sygn. akt III K 553/16, utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 17 listopada 2018 roku, sygn. akt X Ka 1414/16,

za:

- czyn z art. 279 § 1 k.k. popełniony w dniu 5/6 grudnia 2015 roku na karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;
- czyn z art. 279 § 1 k.k. popełniony w dniu 5/6 grudnia 2015 roku na karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;
- czyn z art. 288 § 1 k.k. popełniony w dniu 19/20 listopada 2015 roku na karę 6 (sześciu) miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społecznej w wymiarze 20 (dwudziestu) godzin miesięcznie;
- czyn z art. 288 § 1 k.k. popełniony w dniu 1/2 grudnia 2015 roku na karę 6 (sześciu) miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społecznej w wymiarze 20 (dwudziestu) godzin miesięcznie;
- czyn z art. 288 § 1 k.k. popełniony w dniu 28/29 listopada 2015 roku na karę 6 (sześciu) miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społecznej w wymiarze 20 (dwudziestu) godzin miesięcznie,

za które wymierzono karę łączną 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności oraz 12 (dwunastu) miesięcy ograniczenia wolności połączonej z obowiązkiem świadczenia nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 (dwudziestu) godzin miesięcznie,

łączna kara pozbawienia wolności oraz łączna kara ograniczenia wolności zostały wykonane;

5. Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie z dnia 30 grudnia 2016 roku sygn. akt III K 265/14, utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 08 maja 2017 roku, sygn. akt X Ka 414/17,

za:

- za ciąg przestępstw z art. 278 § 1 k.k. popełnionych w okresie od 28 listopada 2013 roku do 05 stycznia 2014 roku przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności;
- za ciąg przestępstw z art. 279 § 1 k.k. popełnionych w okresie od 06 grudnia 2012 roku do 20 grudnia 2012 roku przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. na karę 2 (dwóch) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;
- za czyn z art. 279 § 1 k.k. popełniony w dniu 10 lutego 2013 roku na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności;
- za ciąg przestępstw z art. 279 § 1 k.k. popełnionych w okresie od 04 marca 2014 roku do 14 marca 2014 roku przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. na karę 1 (jednego) roku i 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności;
- za czyn z art. 278 § 1 k.k. popełniony w dniu 09 marca 2014 roku na karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności,

za które wymierzono karę łączną 3 (trzech) lat pozbawienia wolności;

na poczet kary zaliczono skazanemu okresy zatrzymań od 21 do 22 stycznia 2014 roku, 12 grudnia 2012 roku, 2 stycznia 2013 roku, 11 lutego 2013 roku, 8 kwietnia 2014 roku, 16 marca 2014 roku,

kara pozbawienia wolności nie została wykonana;

6. Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie z dnia 31 stycznia 2017 roku sygn. akt III K 1157/16,

za ciąg przestępstw z art. 278 §1 k.k.

popelnionych w okresie od 15 września 2016 roku do dnia 28 września 2016 roku

przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. na karę 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy ograniczenia wolności połączonej z obowiązkiem świadczenia nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 (czterdziestu) godzin miesięcznie,

kara ograniczenia wolności nie została wykonana;

7. Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie z dnia 23 lutego 2017 roku sygn. akt III K 377/16,

za czyn z art. 281 §1 k.k.

popelniony w dniu 31 stycznia 2016 roku

na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności,

na poczet kary zaliczono zatrzymanie od dnia 18 lutego 2016 roku godz. 19:40 do dnia 19 lutego 2016 roku godz. 15:50,

kara pozbawienia wolności została wykonana;

8. Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie z dnia 08 maja 2017 roku sygn. akt III K 1158/16,

za ciąg przestępstw z art. 278 § 1 k.k.

popelnionych w okresie od 08 czerwca 2016 roku do 15 czerwca 2016 roku

przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. na karę 11 (jedenastu) miesięcy ograniczenia wolności połączonej z obowiązkiem świadczenia nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 (trzydziestu) godzin miesięcznie;

na poczet kary zaliczono zatrzymanie w dniu 17 czerwca 2016 roku od godziny 08:30 do godziny 13:45,

kara ograniczenia wolności nie została wykonana;

9. Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie z dnia 31 października 2017 roku sygn. akt III K 506/17,

za czyn z art. 280 § 1 k.k. w zb. z art. 275 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

popelniony w dniu 06 maja 2017 roku

na karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności,

kara pozbawienia wolności nie została wykonana;

10. Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie z dnia 28 czerwca 2018 roku sygn. akt III K 418/18,

za ciąg przestępstw z art. 278 §1 k.k.

popelniony w okresie od 22 marca 2017 roku do 04 kwietnia 2017 roku

na karę 1 (jednego) roku i 4 (czterech) miesięcy ograniczenia wolności połączonej z obowiązkiem świadczenia nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 (trzydziestu) godzin miesięcznie,

na poczet kary zaliczono zatrzymanie od dnia 06 kwietnia 2017 r. od godz. 18:00 do dnia 07 kwietnia 2017 r. do godz. 12:50,

kara ograniczenia wolności nie została wykonana.

Sąd połączył skazania orzeczone siedmioma wyrokami – są to jedyne kary, które nie zostały wykonane w chwili wydawania wyroku łącznego:

- Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie z dnia 12 maja 2015 roku sygn. akt **V K 387/14 - 1 rok pozbawienia wolności,**

- Sądu Rejonowego dla Warszawy-Pragi-Południe w Warszawie z dnia 08 października 2015 roku sygn. akt **IV K 169/15 - 1 rok i 2 miesiące pozbawienia wolności,**

- Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie z dnia 30 grudnia 2016 roku sygn. akt **III K 265/14 - 3 lata pozbawienia wolności,**

- Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie z dnia 31 stycznia 2017 roku sygn. akt **III K 1157/16 – 9 miesięcy pozbawienia wolności** (1 rok i 6 miesięcy ograniczenia wolności),

- Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie z dnia 08 maja 2017 roku sygn. akt **III K 1158/16 – 5 miesięcy i 15 dni pozbawienia wolności** (11 miesięcy ograniczenia wolności),

- Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie z dnia 31 października 2017 roku sygn. akt **III K 506/17 - 2 lata pozbawienia wolności,**

- Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie z dnia 28 czerwca 2018 roku sygn. akt **III K 418/18 – 8 miesięcy pozbawienia wolności** (1 rok i 4 miesiące ograniczenia wolności).

Kara łączna pozbawienia wolności mogła zostać orzeczona w następujących granicach od 3 lat (absorpcja) do 9 lat i 15 dni (kumulacja). Trzy z połączonych kar były karami ograniczenia wolności, które ulegały połączeniu na warunkach art. 87 § 1 k.k. (jeden miesiąc kary ograniczenia wolności równy 15 dniom kary pozbawienia wolności).

Sąd uznał, że miarodajną i sprawiedliwą karą, ukształtowaną na nowych zasadach i dotyczącą wyroków jeszcze niewykonanych jest kara łączna 6 (sześciu) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności.

Praktyczny efekt wyroku łącznego przekłada się następująco na sytuację skazanego:

Przed wydaniem wyroku łącznego: oskarżony odbyłby kary pozbawienia wolności za przestępstwa w dniu **20 września 2026 roku**, przy czym na dzień wydawania wyroku łącznego oprócz kar pozbawienia wolności, miałby do odbycia również karę zastępczą 270 dni w sprawie III K 1157/16, w której orzeczono karę ograniczenia wolności.

Po wydaniu wyroku łącznego, w którym połączono również dwie pozostałe, nieuwzględnione wyżej kary ograniczenia wolności (wyroki w sprawach III K 1158/16 i III K 418/18) skazany zakończy odbywanie kar za przestępstwa (po odliczeniu zaliczeń) **w kwietniu 2025 r., zatem półtora roku wcześniej.**

Sąd orzekając karę łączną wziął pod uwagę skodyfikowane obecnie dyrektywy wymiaru kary łącznej – określone w treści art. 85a k.k. obowiązującego od dnia 15 lipca 2015 r.: orzekając karę łączną,

sąd bierze pod uwagę **przede wszystkim** cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także **potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa**.

Zatem przedmiotem oceny Sądu powinny być w tym wypadku nie elementy związane bezpośrednio z czynem, uwzględnione już w wyroku skazującym, ale elementy związane z osobą sprawcy.

Celem art. 85a k.k. nie jest jednak wyczerpująca kodyfikacja kryteriów kształtowania sądowego wymiaru kary łącznej (P. Kardas, w: Nowelizacja, s. 623–631; inaczej J. Majewski, Kodeks karny. Komentarz do zmian, s. 308–309; wyr. SA w Białymstoku z 12.4.2016 r., II AKA 25/16, Legalis), a raczej wskazanie na dyrektywy priorytetowe, o czym świadczy poprzedzenie ich sformułowaniem "przede wszystkim". Komentowany przepis zachowuje priorytetowe znaczenie obydwu dyrektyw prewencyjnych, obok nich otwarta pozostaje możliwość uwzględnienia kryteriów utrwalonych w praktyce orzeczniczej (wyr. SA w Białymstoku z 12.4.2016 r., II AKA 25/16, Legalis; zob. też Nb. 4–5). W ramach dyrektywy indywidualnoprewencyjnej, dla wymiaru kary łącznej w wyroku łącznym nie może być obojętne zachowanie skazanego po orzeczeniu kar podlegających łączeniu, czy jego stan zdrowia. Jednakże wystąpienie bliskości czasowej popełnianych przestępstw bez związku przedmiotowego między nimi może prowadzić do surowszej (a nie łagodniejszej) kary łącznej i ukazywać "intensywność przestępczego działania" sprawcy (wyr. SA w Białymstoku z 28.8.2012 r., II AKA 144/12, KZS 2012, Nr 12, poz. 73). Także i podobieństwo przestępstw może świadczyć o determinacji sprawcy, o "jego konsekwencji, czy wręcz premedytacji w dążeniu do łamania porządku prawnego" (post. SN z 5.1.2011 r., II KK 172/10, OSNKW 2011, Nr 2, poz. 13). Zatem wypracowane w doktrynie i orzecznictwie kryteria oparte na powiązaniach między przestępstwami, za które orzeczono kary podlegające łączeniu, pozostają aktualne także po wprowadzeniu art. 85a KK (P. Kardas, w: Nowelizacja, s. 626, 642; P. Kozłowska-Kalisz, w: Mozgawa (red.), Kodeks karny, 2015, s. 258).

Dodatkowo, ustalając wymiar kary łącznej pozbawienia wolności Sąd miał także na uwadze **potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa**. Kara, również ta orzeczona w wyroku łącznym, powinna wpływać na przekonanie, że popełnianie przestępstw nie może ująć bezkarnie i spotyka się ze sprawiedliwą karą. Także z tych względów Sąd nie oparłby rozstrzygnięcia na zasadzie pełnej absorpcji, jak chciał tego obrońca. Oparcie się bowiem w realiach przedmiotowych skazań na tej zasadzie klóciłoby się, w ocenie Sądu, z celami prewencji indywidualnej i ogólnej i w rzeczywistości stanowiłoby dla skazanego formę nieuprawnionej nagrody. W ocenie Sądu ukształtowanie kary łącznej na zasadzie pełnej absorpcji stanowiłoby dysproporcję wobec wymiaru kar orzeczonych pierwotnie w poszczególnych wyrokach jednostkowych przy ukształtowaniu kary łącznej na zasadzie pełnej kumulacji kar.

Na wymiar kary orzekanej wyrokiem łącznym wpływ ma także **zachowanie skazanego w zakładzie karnym** lub w środowisku, w którym znajduje się po prawomocnym skazaniu poszczególnymi wyrokami (por. wyrok SN z dn. 22.01.1991, IV KR 100/90, OSP 1992/6/137). Z tych względów Sąd przeprowadził dowód z aktualnej opinii o skazanym odbywającym karę pozbawienia wolności, po to aby mieć orientację jak przebiega proces jej resocjalizacji.

Jak wynika z treści tejże opinii (k. 198v) zachowanie skazanego należało określać jako zmienne. Niemniej jednak Sąd podziela wyrażone w orzecznictwie stanowisko, iż nawet **dodatnia prognoza penitencjarna wobec skazanego ma jednakże jedynie drugorzędne znaczenie przy kształtowaniu wymiaru kar łącznych** (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 22 listopada 2007 r., II AKa 404/07, LEX nr 578239).

Wskazać również należy, iż art. 86 § 1 k.k. nie nakazuje przy orzekaniu kary łącznej stosowania zasady pełnej absorpcji. Przepis ten określa granice w jakich kara łączna może być orzeczona i Sąd stosując zasadę asperacji orzekł karę wobec skazanego w tych właśnie granicach. ***Nie ma podstaw do twierdzenia, że wyrok łączny powinien zawsze powodować poprawę sytuacji skazanego. Żaden przepis postępowania karnego nie nakazuje sądowi stosowania zasady absorpcji przy wydawaniu wyroku łącznego*** (por. postanowienie SN z 8 listopada 2006 roku III KK 63/06, LEX nr 324527; wyrok SA w Gdańsku z dnia 25 października 2007 roku sygn. akt II AKa 301/07, POSAG 2008/1/158).

Zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie podkreśla się, że niezależnie od możliwości zastosowania przy wymiarze kary łącznej zasady pełnej absorpcji, asperacji jak i zasady pełnej kumulacji, ***oparcie wymiaru kary na zasadzie***

absorpcji lub kumulacji traktować należy jako rozwiązanie skrajne, stosowane wyjątkowo i wymagające szczególnego uzasadnienia. Natomiast priorytetową zasadą wymiaru kary łącznej powinna być zasada asperacji (por. A. Marek: Komentarz, Kodeks karny, Warszawa 2004 rok s. 293; wyrok SN z 2 grudnia 1975 roku Rw 628/75, OSNKW 1976/2/33, wyrok SA w Katowicach z dnia 13 listopada 2003 roku, II AKa 339/03, LEX nr 183336) (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dn. 16.03.2010r. o sygn. II AKa 57/10, KZS 2010/7-8/74).

Mając na uwadze powyższe Sąd ukształtował karę łączną posługując się zasadą częściowego pochłaniania, zastosowanie zasady pełnej absorpcji kar stanowiłoby niczym nieuzasadnioną gratyfikację wielokrotnych negatywnych zachowań skazanego. Celem kary łącznej jest bowiem racjonalizacja wymierzonych kar, nie zaś premiowanie sytuacji osoby, która dopuściła się wielu przestępstw.

Na poczet orzeczonej kary łącznej Sąd zaliczył okresy zatrzymań oraz odbywania kary, zaliczone już w wyrokach jednostkowych (**punkt II wyroku**).

W punkcie III wyroku Sąd orzekł, iż w zakresie nieobjętym punktem I sentencji wyroku wymierzone K. W. (1) kary i środki karne podlegają odrębnemu wykonaniu.

W zakresie pozostałych skazań – postępowanie, co do wyroku łącznego Sąd umorzył nie znajdując podstaw do ich połączenia (punkt IV wyroku). Były to skazania następującymi wyrokami:

- Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie z dnia 11 sierpnia 2014 roku sygn. akt **IV K 358/14** – **wykonana kara ograniczenia wolności**,

- Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie z dnia 11 sierpnia 2016 roku sygn. akt **III K 553/16** – **wykonane: łączna kara pozbawienia wolności oraz łączna kara ograniczenia wolności**,

- Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie z dnia 23 lutego 2017 roku sygn. akt **III K 377/16** - **wykonana kara pozbawienia wolności**.

W niniejszej sprawie mogły równie znaleźć zastosowania przepisy regulujące zbieg przestępstw oraz łączenie kar i środków karnych w brzmieniu obowiązującym przed dniem 01 lipca 2015 r., bowiem dwa z siedmiu wyroków pochodziły sprzed tej daty.

Na zasadach „starych” skazania połączyć można było chronologicznie w trzy grupy:

1 grupę otwierałby wyrok w sprawie IV K 358/14 i tworzyłyby wraz z nim skazania orzeczone wyrokami V K 387/14 i III K 265/14.

W tej grupie kara 5 miesięcy ograniczenia wolności orzeczona wyrokiem IV K 358/14 została już wykonana, zatem uległaby połączeniu na zasadach pełnej kumulacji, co byłoby obojętne dla skazanego. Wyrokiem III K 265/14 wymierzono zaś relatywnie, zdaniem Sądu, łagodną karę 3 lat pozbawienia wolności za 5 kar orzeczonych za połączone w ciągu na zasadach art. 91 k.k. 24 czyny – Sąd orzekający co do wyroku łącznego na „starych zasadach” nie miałby obowiązku postawić w swym wyroku tzw. „ślada poprzedniej kary łącznej” i w konsekwencji mógłby potraktować tą sytuację surowiej, łączni podlegały w tym wyroku kary pozbawienia wolności: 1 roku, 2 lat i 6 miesięcy, 1 roku, 1 roku i 4 miesięcy oraz 6 miesięcy. Dochodziłaby tu jeszcze kara 1 roku pozbawienia wolności orzeczona w sprawie V K 387/14. Górna granica „widełek” kary łącznej w tej tylko grupie wynosiłaby zatem 7 lat 6 miesięcy 15 dni, zatem jedynie o 2 i pół roku mniej niż górna granica możliwego połączenia wszystkich skazań na „nowych” zasadach.

Wyrok w sprawie IV K 169/15 podlegałby umorzeniu, bowiem nie łączy się chronologicznie z żadnym z pozostałych – tu zatem do odbycia pozostawałaby samodzielnie kara 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności.

2 grupę otwierałby wyrok w sprawie III K 553/16 i tworzyłyby wraz z nim skazania orzeczone wyrokami III K 377/16 i III K 1158/16.

W tej grupie kary orzeczone wyrokami III K 553/16 i III K 377/16 zostały już wykonane, zatem uległyby połączeniu na zasadach pełnej kumulacji, co nie byłoby obojętne dla skazanego, bowiem wpływałoby na zmniejszenie ewentualnego uszczuplenia kary łącznej w tej grupie.

Wyrok w sprawie III K 1157/16 podlegałby umorzeniu, bowiem nie łączy się chronologicznie z żadnym z pozostałych – pozostawałaby zatem do samodzielnego wykonania kara 1 roku i 6 miesięcy ograniczenia wolności, już zamieniona na karę zastępczą 270 dni pozbawienia wolności.

3 grupę otwierałby wyrok w sprawie III K 506/17 (kara 2 lat pozbawienia wolności) i tworzyłyby wraz z nim skazanie orzeczone wyrokiem III K 418/18 (1 rok i 4 miesiące ograniczenia wolności równoważny z 8 miesiącami pozbawienia wolności). Jak widać, przy zastosowaniu zasady asperacji, co niewątpliwie nastąpiłoby, okres pozostały do odbycia kary w tej grupie skróciłby się najwyżej o kilka miesięcy.

Rozważania powyższe wyraźnie, zdaniem Sądu, wskazują, iż sytuacja skazanego K. W. (1) w przypadku oceny jej przez pryzmat „starych” zasad łączenia skazań jawiłaby się w całokształcie znacznie mniej korzystnie niż sytuacja powstała po orzeczeniu wyroku łącznego na „nowych” zasadach.

Sąd na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. **w punkcie V wyroku** zwolnił skazanego od zapłaty kosztów sądowych, uznając, iż ich uiszczenie byłoby dla niego zbyt uciążliwe z uwagi na stan majątkowy i brak możliwości zarobkowych (przebywanie w ZK).

SSR Agnieszka Jaźwińska